

Nummer 7-8 2024

Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

Tydlig lågkonjunktur

Handeln har fått
ökad betydelse för
varuexporten

SCB

Innehåll

Månadsöversikt juni 2024	3
Läget i ekonomin	4
Tydlig lågkonjunktur.....	4
Fördjupning	9
Handeln har fått ökad betydelse för varuexporten	9
Nyhet	15
Snabbare inflationssiffror i höst	15
Internationell utblick	16
Svag detaljhandel i EU	16
Indikatorer för Sverige, EU och USA	17

Om Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv

Det huvudsakliga målet med tidskriften är att ge en helhetsbild över ekonomin utifrån den ekonomiska statistiken. Detta kompletteras med fördjupningar inom olika områden samt en internationell utblick.

Publicering sker månadsvis, med ett uppehåll i juli.

Vi tar gärna emot synpunkter och kan hjälpa till med att ta fram data vid behov. Kontakta oss via e-post på ekstat@scb.se.

[SCB:s konjunkturklocka finns här](#). Den ger en interaktiv presentation av konjunkturläget och riktningen i den svenska ekonomin.

Fler diagram med [konjunkturindikatorer finns här](#).

Månadsöversikt juni 2024

Indikatorer	Jämfört med föregående månad (procent) ¹⁾	Jämfört med motsvarande månad föreg år (procent) ²⁾	Jämfört med föregående månad	Jämfört med motsvarande månad föreg år
BNP-indikator månad	0,9	1,9	+	+
Näringsliv				
Näringslivets produktion	0,0	1,5	●	+
Industrins produktion	-0,5	0,9	—	+
Industrins ordergång ³⁾		
Tjänsteproduktion	-0,1	1,7	●	+
Handel och konsumtion				
Hushållens konsumtion	-0,6	-1,4	—	—
Detaljhandelns försäljning	-0,3	-0,1	—	●
Utrikeshandel				
Varuexport ⁴⁾	0,7	-4,5	+	—
Varuimport ⁴⁾	0,1	-7,5	●	—
Priser				
Konsumentpriser (KPIF)	0,0	1,3	●	+
Producentpriser	-0,4	0,8	—	+
Arbetsmarknad				
Sysselsättningsgrad ⁵⁾	0,1	0,4	●	+
Arbetslöshetstalet ⁶⁾	0,0	0,1	●	●
Arbetade timmar ⁷⁾	0,0	0,6	●	+

1) Kalenderkorrigerat och säsongrensat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

2) Kalenderkorrigerat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

3) Statistik för juni 2024 är ännu inte publicerad.

4) Löpande priser, okorrigerat. Månadsförändring avser trend.

5) Sysselsättning som andel av befolkningen 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden.

6) Arbetslöshet som andel av arbetskraften 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden. Symboler anges med omvänt tecken.

7) Arbetade timmar 15–74 år (inklusive sysselsatta utomlands). Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på kalenderkorrigerade data.

Symbolerna betyder:

 Ökning (Förändringstal högre än 0,2 procent)

 Oförändrat (Förändringstal -0,2–0,2 procent)

 Minskning (Förändringstal lägre än -0,2 procent)

Läget i ekonomin

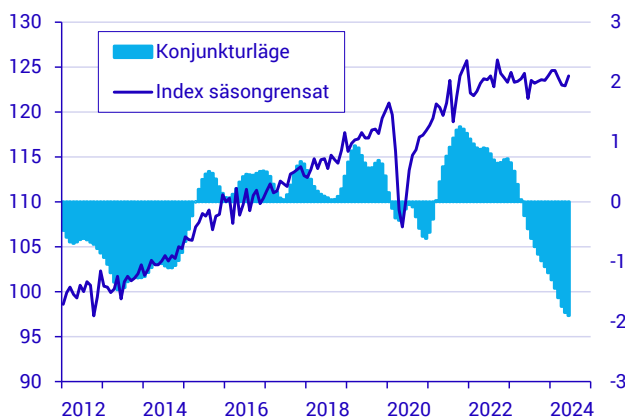
Tydlig lågkonjunktur

Även om den svenska ekonomin, enligt BNP-indikatorn, vände upp i juni är konjunkturläget mycket svagt. Trots lägre inflation har hushållens konsumtion fortsatt att sjunka.

Den svenska ekonomin står och stampar. Aktiviteten var i juni 2024 på samma nivå som i juni 2022, enligt BNP-indikatorn. Under januari och februari i år såg vi ett ekonomiskt uppsving, vilket följdes av en svagare vår.

Det svaga konjunkturläget består

BNP-indikatorn. Index 2011=100, säsongrensade månadsvärden (vänster). Konjunkturläge=den kortsiktiga trendens avvikelse från den långsiktiga trenden, standardiserat med medelvärde=0 från januari 2000 (höger).

Källa: Nationalräkenskaperna och Konjunkturklockan (SCB)

Preliminära uppgifter för juni visade förvisso optimism då BNP-indikatorn hade en tillväxt på 0,9 procent i juni jämfört med maj men andra kvartalet visade minus som helhet. Trots uppgången i juni visar SCB:s konjunkturklocka att konjunkturläget är fortsatt betydligt svagare än normalt.

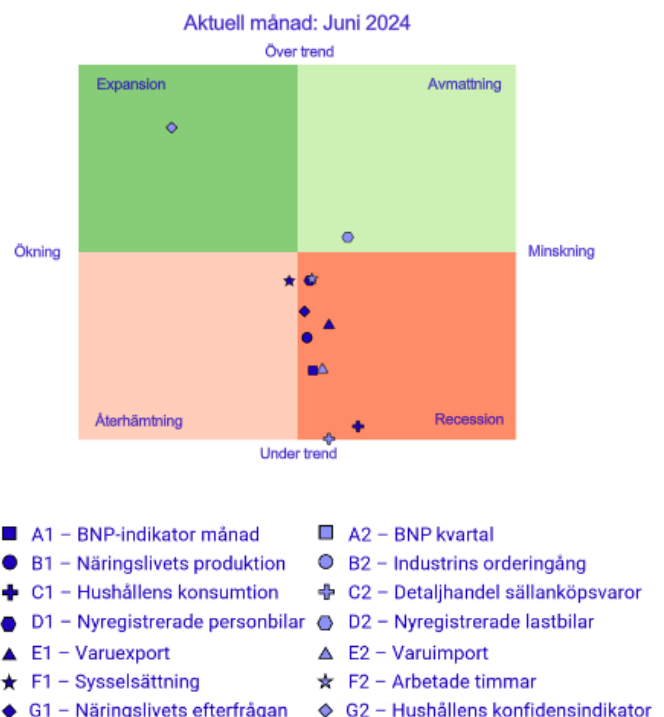
Fortsatt tydlig lågkonjunktur

SCB:s konjunkturklocka visar att svensk ekonomi har fortsatt ännu djupare ner i lågkonjunkturer. I juni 2024 låg tio av tolv indikatorer under sin långsiktiga trend. Med få undantag faller samtliga indikatorer i juni längre ned under långsiktig trend.

Ett av två undantag är hushållens konfidensindikator. Hushållens syn på ekonomin, både den egna och Sveriges, har blivit mer positiv och i konjunkturklockan ligger indikatorn därför i expansionsfasen, över långsiktig trend och på uppgång.

Den andra indikatorn över trend är nyregistrering av lastbilar som varit stark men nu faller ner mot normala nivåer. Indikatorn för sysselsättningen har förflyttats till återhämtning samtidigt som hushållskonsumtionen har fallit ännu längre ned från långsiktig trend.

Tio av tolv indikatorer under långsiktig trend

Konjunkturklockan

SCB:s konjunkturklocka består av 14 ekonomiska indikatorer, varav 13 uppdateras månadsvis och en uppdateras kvartalsvis. Statistik över industrins ordergång avseende juni 2024 har inte publicerats ännu. Därför visar ovanstående bild 12 månadsvisa indikatorer.

Konjunkturläget beräknas genom att skatta den kortsiktiga trendens avvikelse från den långsiktiga trenden.

Här kan du läsa mer om [SCB:s konjunkturklocka](#)

I [visualiseringsverktyget](#) kan man följa hur de olika indikatorerna rör sig över tid. Under en konjunkturcykel rör de sig ett varv i konjunkturklockan och passerar då fyra konjunkturfaser.

Uppgång för tjänstesektorn

Produktionen i näringslivet går fortsatt sidledes. Trenden har länge varit densamma i både industri- och tjänstebanscher, men de senaste månaderna ser näringarna ut att separera.

”Samtidigt fortsätter byggproduktionen att rasa”

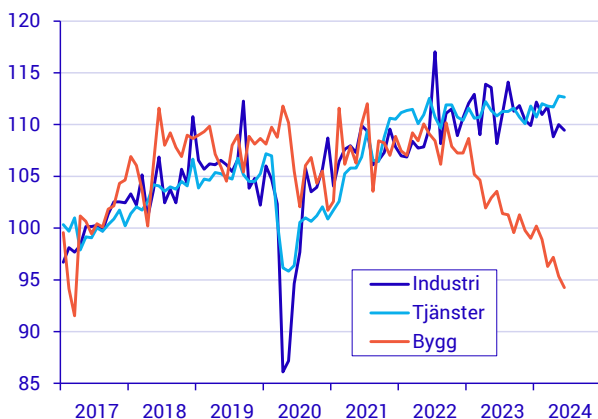
Tjänsteproduktionen hoppade upp en nivå i maj och låg kvar i stort sett oförändrad i juni.

Industriproduktionen försvagades däremot i april och återhämtades endast svagt i maj och juni.

Samtidigt fortsätter byggproduktionen att rasa och har minskat med 13 procent sedan januari 2023.

Produktionen inom byggindustrin fortsätter att minska

Produktionsvärdeindex 2017=100, säsongrensade månadsvärden

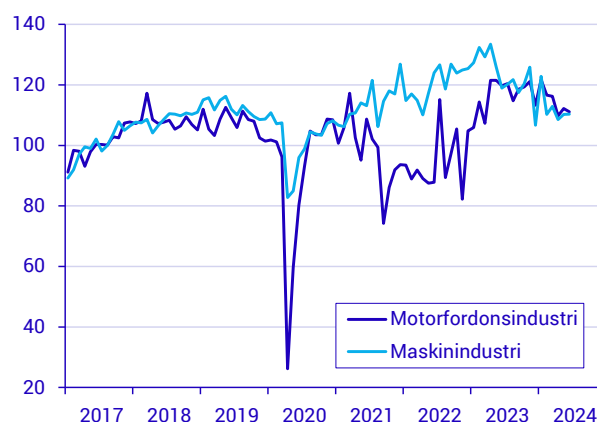
Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Det är flera tunga industribranscher som backar. Branschen kemi- och läkemedel, som haft en kraftig tillväxt sedan 2018, har stannat av på en hög nivå även om juni visade ett litet uppsving.

Motorfordonsindustrin, som gick bra under 2023, har minskat produktionen under första halvan av 2024. Maskinindustrin har också backat och är nere på nivån från april 2022.

Produktionen inom både maskin- och motorfordonsindustrin har minskat under 2024

Produktionsvärdeindex 2017=100, säsongrensade månadsvärden

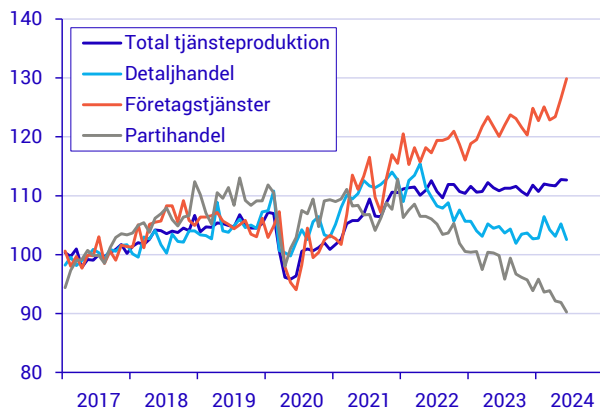
Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Företagstjänster, så som konsulttjänster inom ekonomi, juridik och teknik, steg i juni 2024 med 3 procent. Även informations- och kommunikationstjänster har haft en god utveckling de senaste åren och steg ytterligare under ett gynnsamt andra kvartal 2024. Detaljhandeln har de senaste tolv månaderna stabiliserats efter ett år av fallande försäljningsvolym. Partihandeln har haft det tuffare och där syns ännu inget stopp i nedgången.

”Partihandeln har haft det tuffare och där syns ännu inget stopp i nedgången”

Företagstjänster lyfter tjänsteproduktionen

Produktionsvärdeindex 2017=100, säsongrensade månadsvärden

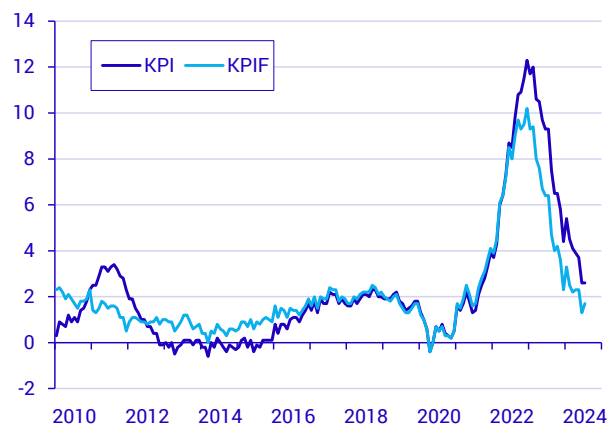
Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Inflationen fortsatt under Riksbankens mål

Inflationen har dämpats betydligt sedan toppen i december 2022. KPIF, inflationen utan den direkta ränteeffekten, steg något i juli men är fortsatt under Riksbankens långsiktiga mål på 2 procent. Nästa räntebesked från Riksbanken kommer den 20 augusti. Den indirekta ränteeffekten syns delvis i höjda hyreskostnader, 4,7 procent högre än i juli i fjol, och höjda avgifter för bostadsrätter, som ökat med 6,5 procent på ett år. Uppgången hölls tillbaka av lägre elkostnader, vilka minskade med 5,4 procent.

Inflationen enligt måttet KPIF under 2 procent i juni och juli

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Källa: Konsumentpriser (SCB)

En blick bland matpriserna visar att livsmedel hade en måttlig prisökning i juli på 0,7 procent. Det är det lilla extra så som sötsaker och glass, kaffe,

alkoholhaltiga drycker och tobak som ökar. Även annat som har högsäsong under semestern, så som charter, ökade i juli 2024 jämfört med juli 2023, medan rekreation och kultur hade något lägre priser än i juli i fjol.

Hushållens konsumtionslån ökar

Den stigande inflationen och därefter Riksbankens höjning av styrräntan i maj 2022 dämpade hushållens lånevillja som nu varit rekordlåg hela 2024 med en tillväxt under 1 procent i årstakt. Det är framförallt låg tillväxt för bostadslånen som ligger bakom. En helt annan utveckling syns på konsumtionslånen. Där har tillväxttakten ökat och gått från 0,4 procent i juni 2023 till 3,5 procent i juni 2024.

Merparten av hushållens lån på 5 200 miljarder kronor är tagna i monetära finansinstitut (MFI), såsom bank och bostadsinstitut. Därutöver har hushållen framförallt CSN-lån som uppgår till nära 300 miljarder kronor.

Räntekostnaderna skiljer sig en del mellan lån med olika säkerheter. Bostadslån hade en genomsnittlig ränta i juni 2024 på 4,44 procent på nya och omförhandlade avtal. Motsvarande ränta för ett konsumtionslån var det dubbla och låg i genomsnitt på 8,89 procent. Med undantag för mars i år har bolåneräntorna fallit varje månad sedan november 2023. Då var bolåneräntorna för nya avtal som högst och låg på i genomsnitt 4,80 procent.

Företagen stramar åt

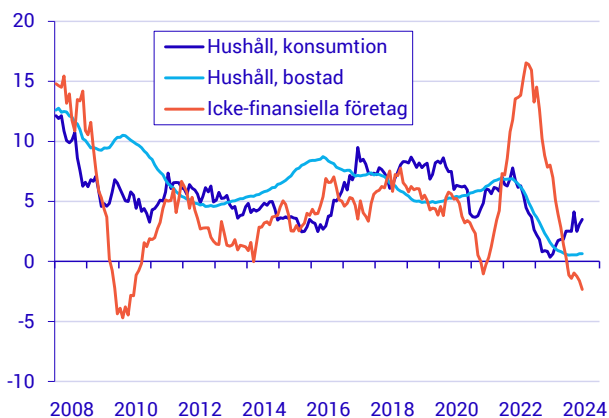
Det är inte bara hushållen som känner av de höga räntorna. Även företagen har sett räntekostnaderna öka. De icke-finansiella företagen hade vid utgången av första kvartalet 2024 lån på 8 800 miljarder kronor, varav en tredjedel utgörs av koncernlån och en tredjedel av lån i monetära finansinstitut. Resterande är framförallt lån från utländska motparter.

"De icke-finansiella företagen har minskat sin upplåning i MFI under 2024"

I juni 2021 erhöll företagen i genomsnitt en ränta på ett nytt lån i MFI, på 1,6 procent. I juni 2024 låg räntan på 5,3 procent. Efter en stark lånetillväxt under framförallt 2022 har de icke-finansiella företagen minskat sin upplåning i MFI under 2024. Den årliga tillväxttakten har varit negativ samtliga månader hittills i år.

Företagens upplåning minskar

Monetära finansinstituts utlåning, årlig tillväxt, procent

Källa: Finansmarknadsstatistik (SCB)

Företagen finansierar sig även genom att emittera räntebärande värdepapper. Denna finansieringsform har vuxit, men är inte lika stor som lån i monetära finansinstitut. Upplåning via värdepapper uppgick vid utgången av juni 2024 till 1 500 miljarder kronor, där obligationerna stod för merparten och korta räntebärande papper utgjorde mindre än 10 procent.

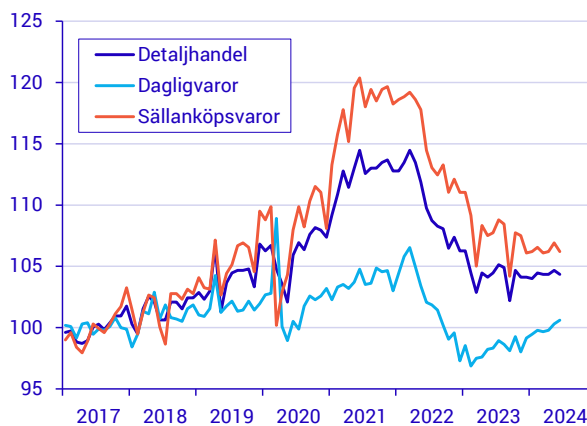
”Dagligvaruhandeln går fortsatt uppåt medan sällanköpsvaruhandeln visat nolltillväxt under hela 2024”

Trögt för detaljhandeln

Detaljhandeln har det fortsatt tufft och har gått sidledes sedan början av 2023. I juni minskade detaljhandeln som helhet med 0,3 procent. Dagligvaruhandeln går fortsatt uppåt medan sällanköpsvaruhandeln visat nolltillväxt under hela 2024.

Återhämtning i dagligvaruhandeln

Detaljhandelsindex 2017=100, säsongrensade månadsvärden

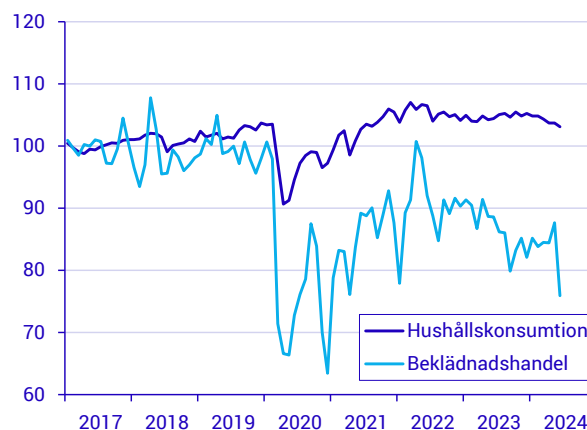
Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Hushållskonsumtionen minskar

Hushållskonsumtionen backade svagt under första halvåret 2024, så också i juni. Det som drog ned var framförallt klädkonsumtionen, där även skohandeln ingår, vilken föll kraftigt i juni och nu ligger på den lägsta nivån på tre år.

Klädhandeln föll i juni

Hushållens konsumtionsindikator. Index 2017=100, säsongrensade månadsvärden

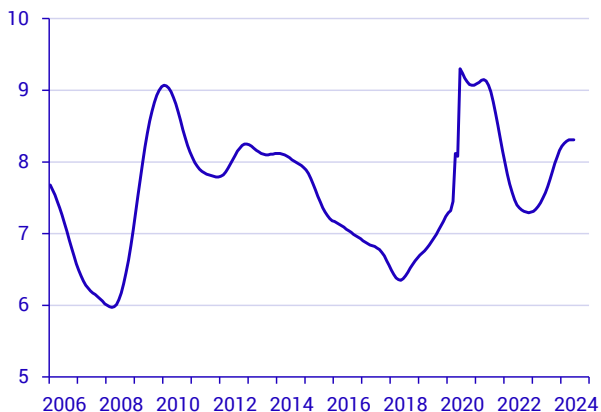
Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Uppgången i arbetslösheten har stannat av

Andelen arbetslösa i arbetskraften, i säsongrensade och utjämnade tal, låg i juni 2024 på 8,3 procent. Det är en uppgång sedan november 2022 med en procentenhet och sedan maj 2018 med två procentenheter. Med undantag för nedstängningarna under pandemin så är det den högsta arbetslöshetsnivån på tio år. Det var små rörelser upp i början av 2024 som under de senaste månaderna har planat ut.

Arbetslösheten har stigit sedan slutet av 2022

Procentuell andel arbetslösa av arbetskraften, 15–74 år (inkl heltidsstuderande som sökt arbete), säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Konkurserna fortsatt på hög nivå

Antalet konkurser är historiskt hög, men ökningen, mätt i årstakt, har mattats av under maj, juni och juli jämför med i vintras. Årets första sju månader i år ligger fortsatt över fjolåret med 6 596 företagskonkurser att jämföra emot 4 886 under januari till juli 2023. Antalet byggföretag försatta i konkurs var som högst i januari 2024 med 227 företag. En genomsnittsmånad mellan 2019 och 2022 gick 107 byggbolag i konkurs. I juli föll antalet till 122 vilket är det lägsta på ett år.

En av fem företag som försätts i konkurs tillhör branschen finans-, fastighets- och företagstjänster. Det är något fler än i byggbranschen som också drabbats hårt. Med hänsyn taget till hur många som arbetar i varje bransch är det flest anställda som drabbats av konkurs inom byggsektorn.

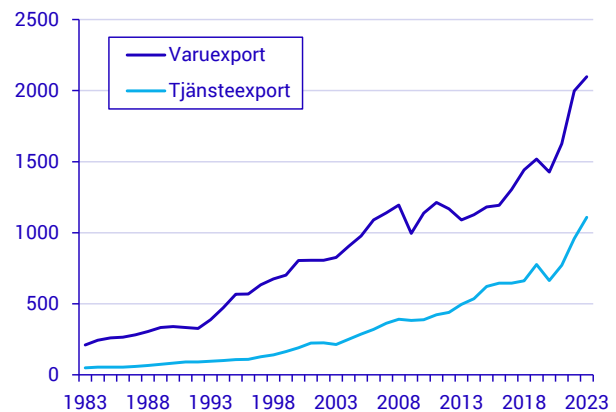
Kontaktperson: [Caroline Ahlstrand 010-479 43 33](tel:010-4794333)

Under hela tidsperioden har varuexporten varit dominerande, även om tjänsteexporten också har växt snabbt under 2000-talet. År 2023 exporterade Sverige varor för mer än 2 000 miljarder kronor. Tjänsteexporten är bara hälften så omfattande. I denna artikel har vi valt att fördjupa oss i varuexporten.

Sverige exporterar mer varor än tjänster

Export av varor och tjänster, bortfallsjusterat, löpande priser, miljarder kronor

Källa: Utrikeshandel med varor respektive tjänster (SCB)

Fördjupning

Handeln har fått ökad betydelse för varuexporten

Sveriges varuexport har länge dominerats av tillverkningsindustrin. De senaste åren har dock varuexporten från handelsföretagen växt snabbare än varuexporten från industriföretagen.

Inom industrin är det storföretagen som är helt dominerande medan den största delen av exporten från handeln kommer från företag med färre än tio anställda.

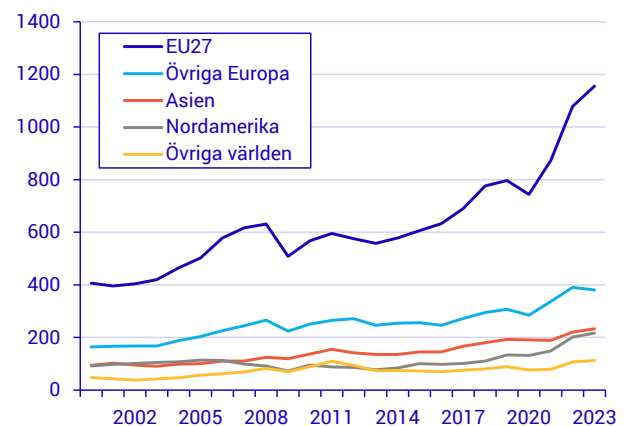
Varuexportens betydelse har ökat över tid. Från att ha utgjort runt en tiondel av Sveriges BNP under första halvan av 1800-talet stod export och import för drygt hälften av BNP år 2023. Bland annat var efterkrigstiden i Europa väldigt gynnsam för svensk export.

Sverige handlar mest med andra EU-länder

Våra främsta handelspartner är våra närmaste grannländer och över hälften av Sveriges varuexport går till länder inom EU. År 2023 gick 55 procent eller 1 156 miljarder kronor av Sveriges varuexport till något EU-land. Varuexporten till EU27 har fördubblats under de senaste fem åren mätt i löpande priser.

Mer än hälften av Sveriges varuexport går till länder inom EU

Varuexporten fördelad på landgrupper, bortfallsjusterat, löpande priser, miljarder kronor

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

Övriga Europa är den näst största landgruppen och står för 18 procent av varuexporten. Exporten till Asien är fortsatt på en låg nivå. Sedan 2020 har exportandelen till Asien fallit med två procentenheter och utgjorde 11 procent av den totala exporten 2023. Exporten till övriga världen, där bland annat Central- och Sydamerika, Afrika samt Oceanien ingår, är marginell. Övriga världen köpte tillsammans 5 procent av det Sverige exporterade 2023.

Övriga världen

Inom kategorin övriga världen ingår Central- och Sydamerika, Afrika, Oceanien, Antarktis samt övriga länder som saknar destinationsland. Varor som saknar destinationsland kan vara varor till bunkring, fria havet eller som av sekretessskäl inte kan uppges.

En stor del av exporten går till Tyskland

De flesta av våra största handelspartner ligger geografiskt nära. Det är Tyskland och Norge som är de två främsta mottagarländerna av den svenska varuexporten. De stod för 11 respektive 9 procent av varuexporten 2023. Det enda utomeuropeiska landet bland de tio största exportmottagarna 2023 var USA.

Andelen av varuexporten som går till USA har ökat

Varuexporten, Sveriges största handelspartner för varuexport, bortfallsjusterat, andelar i procent och miljarder kronor

	Andel 2014	Andel 2023	Mdkr 2023
Tyskland	10	11	221
Norge	10	9	196
USA	7	9	188
Danmark	7	7	148
Finland	7	7	145
Storbritannien	7	5	114

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

Storföretagen exporterar mest

Även om antalet exporterande företag är betydligt högre bland de små företagen så är exportvärdet överlägset störst från de stora företagen. År 2023 stod storföretagen för 58 procent eller 1 193 miljarder kronor av Sveriges totala varuexport. Till gruppen medelstora företag hör strax under 3 000 företag. Det är nästan tre gånger fler än gruppen storföretag. De medelstora företagen exporterade

varor för 355 miljarder, vilket var 17 procent av den totala varuexporten år 2023 och uppgick inte ens till en tredjedel av storföretagens export.

Definitioner av företagsstorlekar

De storleksklasser och definitioner som används är:

Storföretag – företag med 250 eller fler anställda

Medelstora företag – företag med 50–249 anställda

Småföretag – företag med 10–49 anställda

Mikroföretag – företag med 0–9 anställda

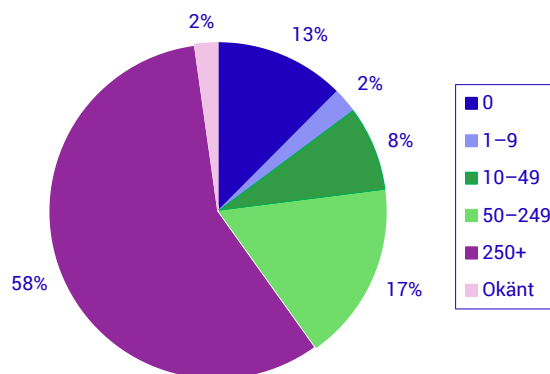
Företag med 0 anställda kan vara enskilda firmor men även holdingbolag samt utländska företag som måste vara registrerade företag i Sverige av skattemässiga skäl.

De flesta av Sveriges varuexporterande företag finns i gruppen mikroföretag. Mikroföretagen kan delas upp i två grupper, de som har 0 anställda och de som har 1–9 anställda. Båda dessa grupper utgörs av runt 12 000 varuexporterande företag vardera. Men även om antalet företag inte skiljer sig åt mellan dessa båda grupper är det stor skillnad på deras export i kronor räknat.

Företagen med noll anställda stod för 13 procent av varuexporten medan företag med 1–9 anställda endast stod för 2 procent av varuexporten 2023. Det kan tyckas konstigt, men verksamheterna i företagen i dessa två grupper skiljer sig en del åt, till exempel är andelen internationella företag betydligt högre i gruppen med noll anställda.

En stor del av exporten är från företag med noll anställda

Varuexport i kronor år 2023 fördelat på företagsstorlek utifrån antal anställda, ej bortfallsjusterat, andel i procent

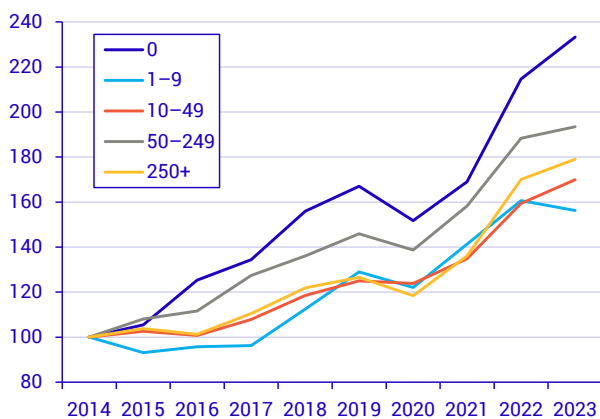
Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

Under tioårsperioden 2014–2023 har värdet av varuexporten från företag med noll anställda ökat med hela 133 procent. Motsvarande ökning hittas inte i någon av de andra företagsstorlekarna. En delförklaring är att antalet företag i kategorin har ökat med 53 procent under samma period, vilket är mer än övriga grupper. Storföretagen har ökat sin varuexport med 79 procent under perioden och har den klart högsta ökningen i kronor räknat.

Alla grupper av företagsstorlekar visar en stark tillväxt i varuexporten efter det svaga pandemiåret 2020.

Företag med noll anställda har haft starkast exporttillväxt

Varuexport i löpande priser fördelad på företagsstorlek utifrån antal anställda, ej bortfallsjusterat, index 2014=100

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

Småföretagen exporterar främst till andra EU-länder

Varuexporten till USA domineras av storföretagen. Mer än tre fjärdedelar av exporten är från dem. För Norge som också är utanför EU:s tullunion ser vi liknande mönster. Den största delen av varuexporten är från stor- och medelstora företag.

Små- och mikroföretag har en klart högre andel av varuexporten till länder inom EU. Två länder som är stora exportmottagare av varor från de svenska mikroföretagen är Finland och Tyskland. Av den svenska varuexporten till Finland kommer 38 procent från mikroföretag, medan samma andel för Tyskland är 18 procent. Denna fördelning har varit stabil över de senaste tio åren.

Svenska mikroföretag stora exportörer till Finland och Tyskland

Andelar i procent av varuexporten år 2023 i löpande priser till olika länder fördelat på företagsstorlek utifrån antal anställda, ej bortfallsjusterat

	0-9	10-49	50-249	250+	Okänt
Tyskland	18	7	19	56	0
Norge	5	14	32	38	11
USA	2	8	11	77	2
Finland	38	10	21	31	0

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

Avsaknaden av handelshinder inom EU:s inre marknad är en förklaring till att små- och mikroföretag exporterar till länder inom EU. Inom EU krävs inga tulldeklarationer vilket förenklar arbetet med handel inom EU. Men det kan också handla om andra hinder så som olika standarder, etableringskostnader samt kostnader för distribution att exportera utanför den inre marknaden i EU.

En annan anledning att mikroföretag har en stor andel av exporten inom EU kan också ha med kvasi-import att göra. Det innebär att företag från länder utanför EU:s marknad importerar till ett geografiskt och logistiskt lämpligt EU-land för att sedan från det landet exportera vidare till andra länder inom EU:s inre marknad. Dessa företag har ofta inte några anställda registrerade på sitt svenska organisationsnummer utan de arbetar ofta på moderbolaget i avsändningslandet.

Största delen av varuexporten kommer från tillverkningsindustrin

Den svenska varuexporten är starkt kopplad till tillverkningsindustrin, där bil- och skogsindustrin är stor. Av varuexporten 2023 kopplas över 60 procent till företag med en branschkod, SNI-nummer, inom tillverkningsindustrin. Detta är företag som tillverkar allt ifrån livsmedel till fordon.

Efter tillverkningsindustrin är handeln den näst största branschen inom varuexporten. Här ingår företag som har som huvudsyssla att köpa in och sälja varor. Det kan vara allt från detaljhandel eller partihandel av livsmedel till handel med motorfordon samt reparation av motorfordon och motorcyklar.

I posten övrigt, som legat runt tio procent sedan 2008, ingår branscher så som utvinning av mineraler, jordbruk och offentlig förvaltning.

Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI)

Standarden för svensk näringsgrensindelning, SNI, används för att klassificera företag och arbetsställen efter vilken verksamhet de bedriver.

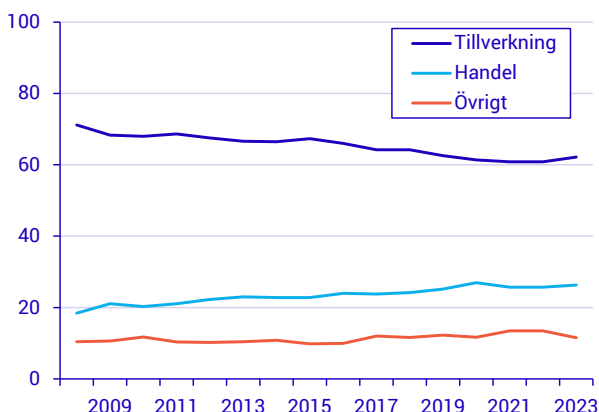
SCB ansvarar för klassifikationen SNI, men det är Skatteverket som ansvarar för inhämtandet av SNI-koder. Det sker i samband med att företagen registrerar sina verksamheter hos Skatteverket.

När utrikeshandelsstatistiken kopplas ihop med SNI läggs all utrikesvaruhandel ett företag rapporterar att de har på den SNI-grupp de är registrerade på. Detta även om alla varor inte kategoriseras inom den näringsgrenen.

Tillverkningsindustrins varuexport har växt kraftigt de senaste tio åren och ökat med 74 procent under perioden 2014 till 2023. Men andelsmässigt har tillverkningsindustrins andel av varuexporten minskat stadigt sedan 2008, från 70 till 60 procent. Framförallt är det handel som har tagit andelar. Värdet av varuexporten för handeln har mer än fördubblats, en ökning med 115 procent, mellan 2014 och 2023.

Handeln har tagit andelar från tillverkningsindustrin

Andelar i procent av varuexport i löpande priser, fördelat på branschgrupper, ej bortfallsjusterat

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

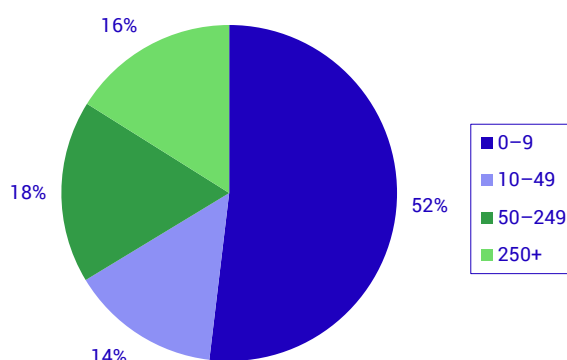
Export från handeln sker från mikroföretagen

Det är en stor skillnad på företagen som exporterar inom tillverkningsindustrin respektive handeln. Tillverkningsindustrins varuexport kommer mestadels från företag med 250 eller fler anställda,

det vill säga från företag som kategoriseras som storföretag. Så ser inte fördelningen ut inom handeln. Där var drygt hälften av varuexporten 2022 från företag som har färre än 10 anställda. Trenden verkar fortsätta. Dessa två grupper, storföretagen för tillverkningsindustrin samt mikroföretagen för handeln, har vuxit i både andel och värde under de senaste tio åren.

Hälften av handelns varuexport sker från mikroföretag

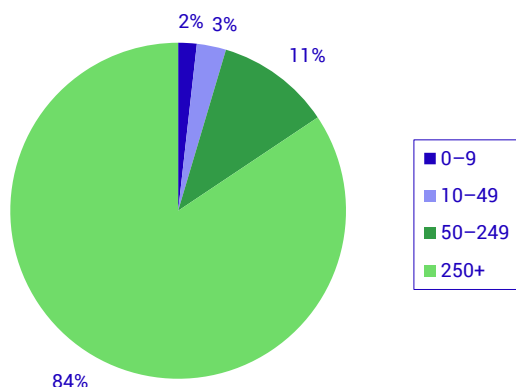
Handelns varuexport 2022 fördelat på storleksklass, ej bortfallsjusterat, andelar i procent

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

Storföretagen dominerar inom varuexporten från industrin

Tillverkningsindustrins varuexport 2022 fördelat på storleksklass, ej bortfallsjusterat, andelar i procent

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

TEC (Trade in goods by Enterprise Characteristics)

Statistik för utrikeshandel av varor fördelat på SNI och storleksklass tas fram till Eurostat för TEC. I denna statistik används ett annat urval för klassificeringen till företag där all data som inte kan kopplas till ett registrerat företag utesluts. Denna statistik levereras med större eftersläpning än övrig utrikeshandelsstatistik. Senaste år är därför 2022.

Maskiner och fordon stora exportvaror

Förutom att bryta ner statistiken på exportföretagens bransch finns möjlighet att sammanställa statistiken utifrån vilka varor företagen faktiskt exporterar. Varugrupperna klassificeras enligt SITC (Standard International Trade Classification).

SITC (Standard International Trade Classification)

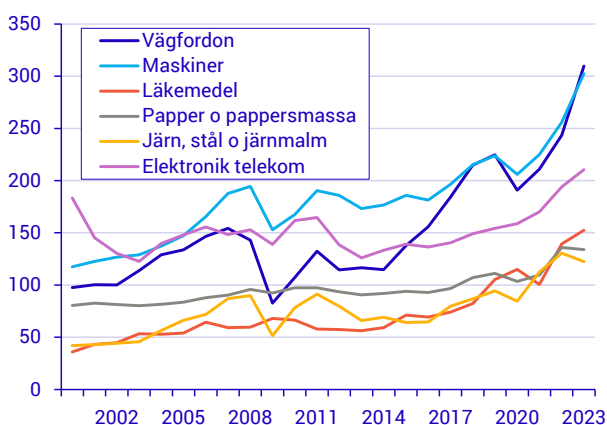
SITC är en översiktlig varuklassificering för statistik inom import och export.

Utrikeshandel med varor samlar in statistiken med KN-nomenklaturen vilket är EU:s gemensamma klassificering av varor och är också EU:s gemensamma tulltaxa. För statistiken med SITC används nycklar för att koda om den insamlade statistiken till SITC.

Sverige är en stor exportör av vägfordon och maskiner. Inom varugruppen vägfordon ingår både nyproducerade och begagnade person- och lastbilar samt andra fordon, men gruppen domineras av personbilar. Sammantaget exporterade svenska företag vägfordon och maskiner för 600 miljarder kronor år 2023. Det var en tredjedel av all varuexport. Efter finanskrisen 2009 har efterfrågan på vägfordon ökat mer än för maskiner som haft en svagare tillväxt.

Exporten av vägfordon och maskiner stiger

Varuexporten uppdelat på ett par stora varugrupper, bortfallsjusterat, löpande priser, miljarder kronor

Källa: Utrikeshandeln med varor (SCB)

Andra varor som Sverige är en stor exportör av är läkemedel, papper och pappersmassa, oljeprodukter samt järn, stål och järnmalm. Med undantag för oljeprodukter som haft ett rejält uppsving till följd av prisuppgången under 2022 är det maskiner och

vägfordon som haft den största tillväxten efter pandemin av de större varugrupperna.

Läkemedel är en annan stor varugrupp som har haft en kraftig uppgång. Från 2014 till 2023 har exporten från denna varugrupp ökat med 158 procent. Till skillnad från många andra varugrupper, och kanske inte helt överraskande, hade läkemedel en positiv utveckling under pandemiåret 2020.

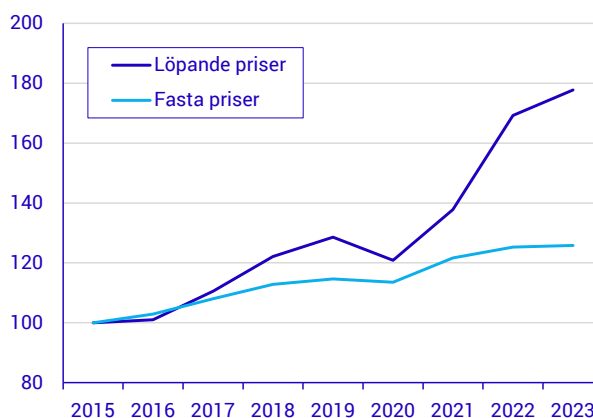
Järn, stål och järnmalm är en stor varugrupp som minskade under 2023 men har innan dess, med undantag för 2020, haft en positiv utveckling de senaste tio åren. Varugruppen papper samt pappersmassa visade för första gången på 2000-talet en större uppgång under 2022, men som stagnerade 2023.

Den svaga kronan gynnar svensk export

I värde har varuexporten ökat under nästintill hela 2000-talet med undantaget för tydliga nedgångar vid finanskrisen 2009 samt coronapandemin 2020. Eftersom Sverige är ett exportberoende land är globala kriser något som drabbar svenska exportföretag extra hårt.

Ökade priser drog upp värdet på varuexporten

Varuexport, bortfallsjusterat, löpande och fasta priser, index 2015=100

Källa: Utrikeshandeln med varor (SCB)

I löpande priser ökade utrikeshandeln med varor kraftigt under 2021 och 2022. Justerat för priseffekten, i fasta priser, var uppgången dock inte lika stark. Det visar att det till stor del var prisförändringar som drev på den kraftiga värdemässiga ökningen av varuexporten, där den

generella prisökningen har spelat en roll men där även den svaga kronan också spelat in.

Den svenska kronan har försvagats kraftigt mot de stora handelsvalutorna euro och den amerikanska dollarn de senaste åren. I undersökningen Kronan, priserna och geopolitiken som Business Sweden publicerade i juni 2024 uppgav drygt hälften av de svenska industriföretagen att en svag krona gav dem bättre förutsättningar att vinna exportaffärer på utlandsmarknaden. En fjärdedel av företagen förlorar istället på en svag krona. Det var framförallt branscher som är beroende av insatsvaror från utlandet som uppger att de missgynnats av den svaga kronan.

Men det är inte enbart den svenska kronan som avspeglas i den stora skillnaden mellan varuexporten i löpande och fasta priser de senaste åren. Även den generella prisökningen, skapad av utbudsschocken efter pandemin och Rysslands invasion av Ukraina, har haft en stor effekt på utvecklingen i löpande priser. Men även de höga fraktpriserna ledde till ökade exportpriser. Varuexporten steg i fasta priser med 11 procent mellan 2020 och 2023 medan den i löpande priser steg med 47 procent.

Kontaktperson: Emma Lindgren 010-479 41 63

Förfrågningar: utrikeshandel@scb.se

Om statistiken

Statistiken om utrikeshandel med varor bygger på uppgifter som SCB och Tullverket samlar in. Uppgifter avseende Sveriges varuhandel med andra EU-länder samlas in av SCB via undersökningen Intrastat. Uppgifter för Sveriges varuhandel med länder utanför EU (Extrastat) kommer från Tullverket och hämtas direkt från företagets import- och exportdeklarationer. Extrastat är en totalundersökning där alla varor som företagen har deklarerat handel för ingår.

Intrastat är en totalundersökning med cut-off-gräns, vilket innebär att de minsta företagen utesluts från datainsamling. Endast företag som har en årlig varuutförsel till EU om minst 4,5 miljoner kronor ingår i undersökningen.

Uppgiftsskyldigheten baseras på uppgifter som hämtas från företagets momsdeklarationer.

Statistikens målpopulation utgörs av de varor som passerar svensk gräns under referensmånaden. Med vara avses all lös egendom inklusive elektrisk ström. För exporten anges bestämmelse land, det är det vid exporttillfället senaste kända land där varan är avsedd att förbrukas.

Statistiken över utrikeshandel med varor uttrycks i både löpande och fasta priser (volymutveckling), men insamling sker endast i löpande priser. För att kunna beräkna varuexportens och varuimportens utveckling i fasta priser rensas prisförändringar från värdet i löpande priser med hjälp av export- och importprisindex.

I de bortfallsjusterade tabellerna har SCB uppskattat värden för företag som inte lämnat in uppgifter i tid (bortfall) samt för företag som ligger under tröskeln för uppgiftsskyldighet. Tabeller som inte är bortfallsjusterade innehåller endast insamlade värden, vilket innebär att värdena som publiceras i dessa tabeller är underskattade för många varor och länder. Bortfallskompensationen utgjorde under år 2023 ungefär 3 procent av både det totala exportvärdet och det totala importvärdet.

Utrikeshandelsstatistiken bearbetas och publiceras även som en del av nationalräkenskaperna på SCB. Olika manualer och regleringar används för att sammanställa utrikeshandelsstatistiken och nationalräkenskaperna. Exempelvis inkluderar nationalräkenskaperna merchanting. Skillnaderna kan innebära att resultaten ser olika ut beroende på vilken källa man använder i sin analys.

För uppgifter om antalet anställda hämtar SCB uppgifter från Skatteverket.

Här hittar du mer information om utrikeshandel med varor: [Utrikeshandel med varor \(scb.se\)](https://www.scb.se/utrikeshandel)

Nyhet

Snabbare inflationssiffror i höst

I oktober kommer SCB att börja publicera ett snabbestimat av KPI. En preliminär siffra av huvudestimaterna KPI, KPIF (KPI med fast ränta) och KPIF-XE (KPIF exklusive energi) kommer att publiceras en vecka innan den ordinarie siffran.

Inflationssiffran har varit en het potatis den senaste tiden. Kraven utifrån har varit höga, och SCB har under det senaste året utrett möjligheten att få fram en siffra snabbare. Publicering av snabb-KPI ses som en naturlig del för SCB att bibehålla sin relevans när efterfrågan på ett snabbare informationsflöde ökar.

För alla länder som har euro som valuta publiceras ett snabbestimat vid månadsskiftet, vilket gör att detta inte är ett nytt fenomen. I Sverige brukar den ordinarie siffran publiceras ungefär två veckor efter

månadsskiftet, och snabb-KPI kommer att publiceras en vecka innan den ordinarie. Den första publiceringen kommer att ske i oktober, då preliminära siffror för septemberindex offentliggörs.

Siffran kommer att publiceras på aggregerad nivå

Det är endast de tre huvudmåten KPI (konsumentprisindex), KPIF (KPI med fast ränta) och KPIF-XE (KPIF exklusive energi) som kommer att publiceras i samband med snabb-KPI. För dessa bedömer SCB att snabb-KPI kommer att hålla god kvalitet i jämförelse med ordinarie publicering, skillnaderna kommer att vara små.

Mer detaljerade data av vad som påverkar inflationen, över exempelvis prisutvecklingen för livsmedel, kommer precis som tidigare att publiceras i samband med den ordinarie statistiknyheten ungefär två veckor efter månadsskiftet.

En ogranskad siffra med hög kvalitet

SCB kommer att publicera en ogranskad KPI-siffra bestående av de aggregat som används i makrogranskningen. I snitt avviker (mätt som absoluta medelfel) den preliminära siffran med en hundradels procentenhet från den slutliga inflationstakten. Således kommer det att innebära samma arbetssätt som idag för KPI-gruppen på SCB. Det kommer att vara samma insamlingsperioder och metoder som idag.

Läs mer:

[Information om Snabb-KPI \(scb.se\)](#)

[PM till nämnden för KPI \(scb.se\)](#)

Kontaktperson: John Eliasson 010-479 40 12

Internationell utblick

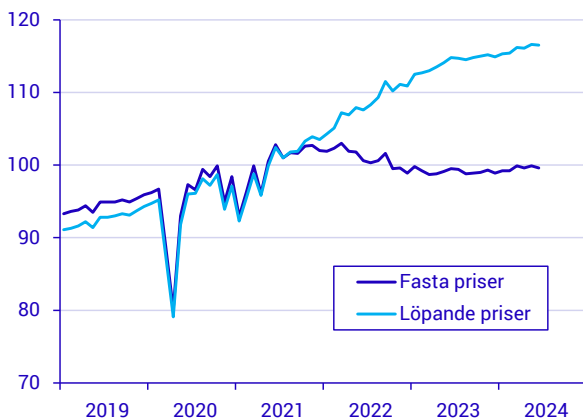
Svag detaljhandel i EU

Den nedåtgående trenden för EU:s detaljhandel är bruten men utvecklingen är fortsatt svag. Försäljningsvolymerna har legat på i stort sett oförändrade nivåer sedan våren 2023, så även i Sverige.

Den höga inflationen och de stigande räntorna hade en dämpande effekt på detaljhandelsförsäljningen under inledningen av 2022 när kostnaderna för de europeiska hushållen ökade. Inom EU fortsatte försäljningsvolymerna att minska fram till mars 2023 innan utvecklingen stabiliserades. I juni i år låg försäljningen kvar på en lägre nivå än innan nedgången.

Försäljningen i löpande priser har stigit till följd av inflationen

Detaljhandelsindex för EU, 2021=100. Säsongrensade och kalenderkorrigerade månadsvärden

Källa: Eurostat

Trots den minskande volymen har detaljhandelns omsättning i löpande priser ökat till följd av den höga inflationen. Skillnaden i utvecklingen mellan försäljningsvolymen och omsättningen var under delar av 2022–2023 också större än vanligt. I takt med att inflationen har sjunkit har skillnaden minskat.

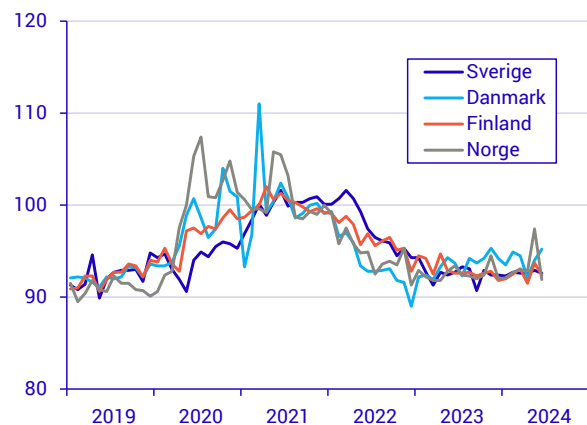
Dagligvaruhandeln ökar i Sverige

För EU som helhet var det försäljningsvolymen av livsmedel, drycker och tobak som minskade när inflationen stack iväg uppåt, medan övrig handel snarare planade ut. En fortsatt efterfrågan på dessa typer av varor, efter kraftiga försäljningstapp under pandemin, har hållit uppe försäljningen inom EU som helhet trots prisökningar. I Sverige minskade handeln av såväl livsmedel som övriga produkter. I juni 2024 hade dagligvaruhandeln i Sverige återhämtat en liten del av nedgången och volymen var något högre än ett år tidigare.

Sällanköpsvaruhandeln låg på ungefär samma nivå som månaderna innan. Sammanslaget har nedgången inom detaljhandeln i Sverige varit större än för genomsnittet i EU sedan början av 2022. Hittills under 2024 har försäljningen utvecklats sidledes.

Den nedåtgående trenden har planat ut i de nordiska länderna

Försäljningsvolym inom detaljhandeln, index 2021=100. Säsongrensade och kalenderkorrigerade månadsvärden

Källa: Eurostat

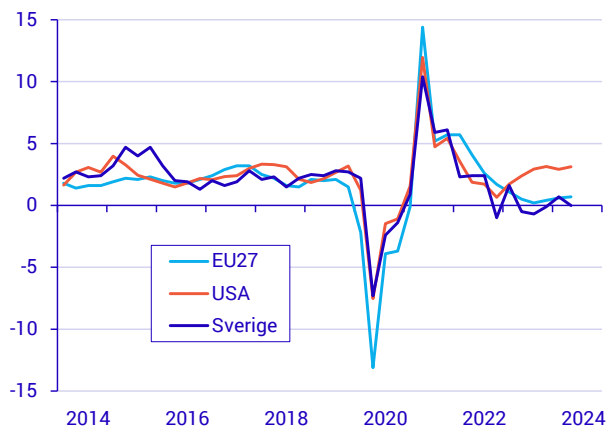
Detaljhandeln i Finland och Norge uppvisar en liknande utveckling som Sverige de senaste månaderna, medan trenden pekar svagt uppåt i Danmark sedan början av 2023. Det hör antagligen samman med att den danska inflationen vände ner tidigare än i övriga nordiska länder.

Kontaktperson: Jenny Lunneborg 010-479 44 42

Indikatorer för Sverige, EU och USA

Starkare tillväxt i USA än i Europa

BNP-tillväxt i procent jämfört med motsv. kvartal föregående år

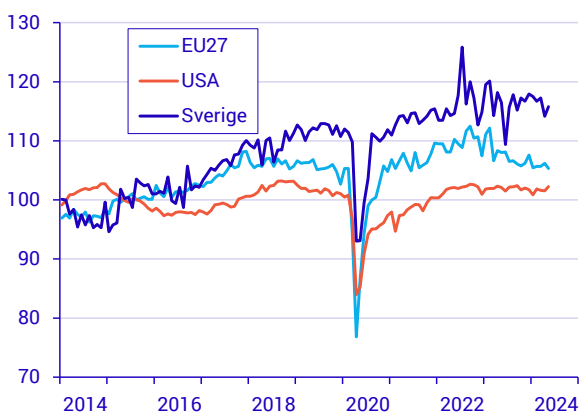

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Economic Analysis och OECD

- Enligt BNP-indikatorns preliminära utfall visade den svenska ekonomin nolltillväxt andra kvartalet 2024.
- Den ekonomiska aktiviteten inom EU ökade något jämfört med ett år tidigare.
- I USA är tillväxten betydligt starkare än i både Sverige och EU. Andra kvartalet ökade BNP med 3,2 procent i årstakt.

Dämpad utveckling för industriproduktionen

Industriproduktionsindex 2015=100, säsongrensat

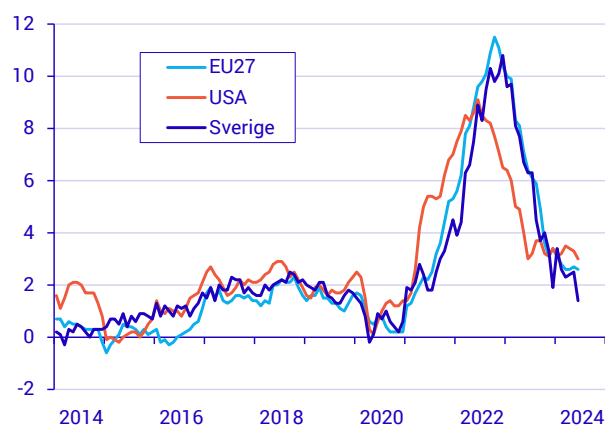

Källa: Eurostat och OECD

- I juni steg industriproduktionen något i Sverige medan den minskade i EU, i säsongrensade tal.
- Produktionen har dock trendmässigt sjunkit i både Sverige och EU sedan hösten 2022.
- I USA planade industriproduktionen ut i början av 2023 och har sedan dess utvecklats sidledes.

Sjunkande inflationstakter i juni

HIKP för Sverige och EU27, KPI för USA, årsförändring i procent

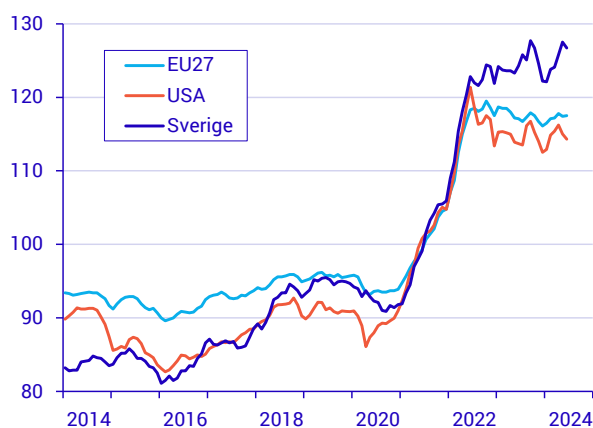

Källa: Eurostat och U.S. Bureau of Labour Statistics

- I juni sjönk inflationen i såväl Sverige, EU som USA.
- Störst var nedgången i Sverige där inflationstakten enligt HIKP sjönk från 2,5 procent i maj till 1,4 procent i juni.
- I EU och USA uppgick inflationen till 2,6 respektive 3,0 procent i juni.

De svenska producentpriserna sjönk något i juni

Producentprisindex för industrin, Index 2021=100

Källa: Eurostat och U.S. Bureau of Labour Statistics

- Efter stigande svenska producentpriser sedan årsskiftet vände utvecklingen ner något i juni.
- I EU planade producentpriserna ut under hösten 2022 medan priserna i USA vände ner några månader tidigare. De amerikanska producentpriserna har sedan dess skiftat upp och ner men trenden är fortsatt fallande.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.

Bildkällor: Omslag – Alexander Shapovalov, iStock

Sidan 4 - Dilok Klaisataporn, iStock

Sidan 9 - Sasin, iStock

Sidan 15 - miniseries, iStock

Sidan 16 - Comfreak, Pixabay

ISSN: 1653-3828 (Online)

URN:NBN:SE:SCB-2024-A28T12407_pdf

Ansvarig utgivare: Petra Nilsson

Redaktion: Johannes Holmberg (redaktör)

Caroline Ahlstrand

Monica Andersson

Jenny Lunneborg

Kontakta oss via e-post: ekstat@scb.se

Copyright: SCB. Citera gärna, men uppge källa

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se